

ÚRSO rozhodol o regulovaných cenových položkách v elektroenergetike na rok 2023

a vypracoval tento prehľad, ktorý má prispieť k lepšej orientácii odberateľov o uplatňovaných cenách Úrad rozhodol o cenách za sieťové poplatky (tarifa za distribúciu a prenos elektriny, tarifa za prevádzkovanie systému, a tarifa za systémové služby) ako aj o cenách za dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov na rok 2023. Vplyvom nárastu trhových cien elektriny dochádza k celkovému zvýšeniu sieťových poplatkov v rozmedzí od 42 % pre odberateľov elektriny pripojených na veľmi vysokom napätí až po 64 % pre odberateľov elektriny pripojených na nízkom napätí. V prípade domácností a vybraných zraniteľných odberateľov, na základe mimoriadnych opatrení Vlády SR, sa časť koncovej ceny za dodávku elektriny zvýši cca o 5 % a sieťové poplatky ostávajú na rovnakej úrovni ako v roku 2022. Prijaté mimoriadne opatrenia Vlády SR majú totiž prednosť pred cenovými rozhodnutiami úradu.

Tarifa za prevádzkovanie systému (TPS)

TPS v jednotlivých pásmach koncovej spotreby sa rok 2023 zvyšuje o cca 60 % v porovnaní s rokom 2022. Kľúčovými faktormi nárastu sú absencia štátnej dotácie do systému TPS v porovnaní s rokom 2022 a premietnutie časti zvýšených nákladov na systémové služby spoločnosti SEPS na rok 2023. Na druhej strane, tento nárast zmiernuje očakávaný pokles nákladov na doplatok pre podporované zdroje OZE a VÚKVET vplyvom prevládajúcich vysokých trhových cien elektriny.

Hodnoty TPS na rok 2023 sú nasledovné:

1. Pásmo TPS1 = 25,4807 €/MWh
2. Pásmo TPS2 = 19,0705 €/MWh
3. Pásmo TPS3 = 1,8910 €/MWh

Vzhľadom na prevládajúcu vysokú neistotu ohľadne vývoja na trhoch energií v EÚ a korešpondujúcej vysokej volatility trhových cien, bude úrad naďalej pozorne monitorovať vývoj nákladov a výnosov v systéme TPS aj v priebehu roka 2023.

Distribúcia elektriny

Regulované poplatky za prístup a distribúciu elektriny sú na rovnakej úrovni v porovnaní s rokom 2022. Zároveň však výrazne narástli náklady na straty v distribúcii z dôvodu zvýšených cien elektriny nakupovanej pre účely pokrytia fyzických strát v distribúcii. Miera fyzických strát v distribúcii sa síce znížila v súlade s nastavenou metodikou regulácie, avšak dramatický nárast trhových cien elektriny v priebehu roku 2022 mal zásadný vplyv na uvedené náklady. Distribučné spoločnosti totiž nakupujú elektrinu za neregulovanom trhu. Na druhej strane úrad využil nové legislatívne kompetencie na zohľadnenie časti oprávnených nákladov na straty v sústavách v systéme TPS a použitie nadvýnosov v systéme TPS na zmiernenie nárastu poplatkov za straty v distribúcii. Výsledkom je nárast poplatku za straty v distribúcii, ktorý tvorí pomerne malú časť celkovej ceny elektriny, o cca 3,5 násobok v porovnaní s rokom 2022.

Prenos elektriny

Regulované poplatky za prístup a prenos elektriny, vrátane poplatku za straty v prenose, sú nezmenené v porovnaní s rokom 2022. Náklady na straty v prenosovej sústave narástli síce rovnakou mierou ako v prípade distribúcie, keďže SEPS a.s. tiež nakupuje elektrinu pre účely pokrytia fyzických strát na voľnom trhu. Avšak úrad využil nové legislatívne kompetencie na použitie zvýšených príjmov z cezhraničných prenosov elektriny na pokrytie zvýšených oprávnených nákladov na straty v prenose. Slovenskí odberatelia elektriny takto pocítia výhody významnej úlohy prevádzkovateľa prenosovej sústavy SEPS a.s. na integrovanom trhu s elektrinou v strednej Európe.

Systémové služby

Výška tarify za systémové služby (TSS) narástla o cca 60 % oproti roku 2022, na výšku 10,132 Eur/MWh. Hlavným dôvodom je nárast nákladov na podporné služby, ktoré nakupuje SEPS a.s. pre účely zabezpečenia stabilnej a bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy v SR. Náklady na podporné služby sú výrazne ovplyvnené prevládajúcimi trhovými cenami elektriny, keďže kvalifikovaní výrobcovia elektriny majú možnosť predávať svoj výkon a objemy vyrobenej elektriny na trhoch so silovou elektrinou ako aj na trhoch s podpornými službami. K zmierneniu nárastu prispelo už spomenuté zohľadnenie časti nákladov na systémové služby v systéme TPS.

Vzhľadom na prevládajúcu neistotu okolo vývoja na energetických trhoch úrad požiadal SEPS a.s. o zvýšenie dôrazu na zabezpečenie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky elektrizačnej sústavy s využitím čo najefektívnejších spôsobov obstarávania podporných služieb pre tieto účely. Úrad bude priebežne monitorovať vývoj nákladov na podporné služby a bude tiež skúmať možnosti využitia príjmov z cezhraničných prenosov aj v rámci TSS.

Dodávka elektriny pre zraniteľných odberateľov

Maximálna regulovaná cena dodávky elektriny pre domácnosti vzrastie v priemere o cca 5 %. V prípade domácností úrad zohľadnil v regulovaných cenách upravené cenové návrhy dodávateľov, ktorí dostali povinnosť rozhodnutím Ministerstva hospodárstva SR (MH SR) o všeobecno-hospodárskom záujme (VHZ) zohľadniť vo svojich cenách a cenových návrhoch náklady na elektrinu, ktorú nakúpia za ceny a podmienky stanovené vo VHZ. Tým sa zabezpečilo premietnutie znížených nákladov dodávateľov na elektrinu nakúpenú v rámci VHZ a v kontexte pôvodného Memoranda so SE a.s. do cien za dodávku elektriny pre domácnosti, ktoré sú uvedené v cenových rozhodnutiach úradu pre jednotlivých dodávateľov elektriny, ktorí majú zazmluvnených odberateľov elektriny v domácnosti v roku 2023.

V prípade ostatných zraniteľných odberateľov, ako napr. odberatelia mimo domácností s limitom ročnej spotreby elektriny do 30 MWh, bytové kotolne, zariadenia sociálnych služieb, nájomné a sociálne byty, a pod., maximálna regulovaná cena za dodávku elektriny vzrastie v priemere o viac ako šesťnásobok. Pre tieto skupiny zraniteľných odberateľov nebola poskytnutá dodávateľom zľavnená elektrina podobne ako u domácností a tak dodávateľia nakupovali potrebnú elektrinu za trhovú cenu, ktoré oproti predchádzajúcemu roku narástli takmer 9-násobne. Z tohto dôvodu regulovaná cena dodávky zohľadňuje oprávnené náklady dodávateľov na nákup elektriny pre tieto skupiny odberateľov.

Upozornenie ohľadne dopadu mimoriadnych opatrení Vlády SR na uplatňované ceny za elektrinu pre vybrané skupiny zraniteľných odberateľov

Okrem vyššie uvedeného VHZ pre dodávateľov elektriny pre domácnosti, Vláda SR prijala dňa 15.12.2022 nariadenie Vlády SR č.465/2022 Z.z., ktorým boli stanovené cenové stropy na jednotlivé položky koncovej ceny elektriny na rok 2023. Na základe uvedeného nariadenia sú dotknuté regulované subjekty povinné uplatniť voči vybraným skupinám odberateľov stanovené cenové stropy a limity nárastu cien energií, ktoré majú prednosť pred regulovanými cenami stanovenými úradom v cenových rozhodnutiach pre rok 2023. Znenie nariadenia je tu: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/465/20221220>

V prípade domácností, dodávateľia uplatnia maximálnu regulovanú cenu za dodávku elektriny stanovenú úradom, t.j. nárast o cca 5 %, pričom ostatné cenové položky - distribúcia, TSS a TPS – ostávajú na rovnakej výške ako v roku 2022. Ak sa nezmenia cenové položky mimo regulačného rámca ÚRSO (odvod do Národného jadrového fondu alebo DPH), celková koncová cena elektriny pre domácnosti sa zmení iba nepatrne, cca o 2,5%, v porovnaní s rokom 2022. Odhad dopadov na náklady domácností na elektrinu pri typických príkladoch spotreby je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Príklady domácností	Priemerná ročná spotreba elektriny	Priemerné ročné náklady na elektrinu (Eur) bez		
	kWh	2022	2023 s Mimoriadnymi opatreniami	2023 CR*
Domácnosť v bytovom dome	2 272	350,46	359,78	
Rodinný dom s elektrickým vykurovaním a ohrevom vody	8 695	1 108,28	1 137,77	1

*CR - cenové rozhodnutia

V prípade vybraných zraniteľných odberateľov elektriny uvedených v nariadení vlády SR č. 465/2022 Z.z. (napr. zariadenia sociálnych služieb, bytové kotolne, ...), dodávatelia uplatnia cenníky za dodávku elektriny tak, aby bol medziročný nárast variabilných sadzieb a fixných platieb približne rovnaký ako u domácností. Ostatné regulované cenové položky koncovej ceny - distribúcia, TSS a TPS – tiež ostávajú na rovnakej výške ako v roku 2022. Z tohoto dôvodu dopady na koncovú cenu elektriny pre tieto skupiny odberateľov budú podobné ako u domácností.

Vyššie uvedené reflektuje porozumenie úradu ohľadne aplikácie nariadenia Vlády SR č. 465/2022 Z.z. v podmienkach elektroenergetiky. Úrad nemá kompetenciu na právne-závazný výklad daného nariadenia, avšak našou snahou je prispieť k lepšej orientácii odberateľov o uplatňovaných cenách a podmienkach v regulovaných odvetviach. **Odporúčame odberateľom pozorne preskúmať uvedené nariadenie Vlády SR, sledovať zverejnené ceny dodávateľov elektriny a dôsledne uplatňovať svoje práva u dodávateľov elektriny.**

Zdroj: [ÚRSO rozhodol o regulovaných cenových položkách v elektroenergetike na rok 2023 a vypracoval tento prehľad, ktorý má prispieť k lepšej orientácii odberateľov o uplatňovaných cenách | Úrad pre reguláciu sieťových odvetví \(gov.sk\)](#)